

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Toma Nadejda

judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Țurcan Anatolie

Bejenaru Iurie

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

Grișin Augustin XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 05.11.2015 – 26.04.2016;*
2. *Instanța de apel: 1) 21.06.2016 – 06.12.2016;*
Rejudecare: 2) 18.11.2016 – 26.10.2017;
3. *Instanța de recurs: 1) 13.02.2017 – 28.03.2017, dispusă rejudecarea;*
2) 10.01.2018 – 15.05.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 26 aprilie 2016, Grișin Augustin a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Volcov I. a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Grișin Augustin este învinuit că, la 09 iunie 2015, aflându-se în mun. Chișinău, pe str. Alecu Russo 28, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, sub pretextul vânzării a patru telefoane mobile de model „Samsung Galaxy S6 Edge”, a însușit de la Volcov Ion bani în sumă de 4850 lei, cauzându-i părții vătămate o pagubă materială considerabilă.

Acțiunile lui Grișin Augustin au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, ca *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea pe un termen de probă de 4 ani.

Apelantul a invocat că vinovăția inculpatului este dovedită prin probele administrate la faza de urmărire penală și prezentate în sprijinul învinuirii, iar prima instanță contrar prevederilor art.101 Cod de procedură penală eronat a ajuns la concluzia că transmiterea banilor nu a fost confirmată printr-o recipisă, fiind apreciate declarativ declarațiile părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2016, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Grișin Augustin a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, ce constituie 20.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate de gestionare a bunurilor materiale pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă, dispunându-se încasarea din contul inculpatului Grișin Augustin în beneficiul Volcov Ion prejudiciul material în sumă de 4850 lei și moral 3000 lei, iar în total 7850 lei.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, la 09 iunie 2015, inculpatul Grișin Augustin, aflându-se pe str. Alecu Russo 28, mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, sub pretextul vânzării a patru telefoane mobile de model „Samsung Galaxy S6 Edge”, a însușit de la Volcov Ion bani în sumă de 4850 lei, cauzându-i părții vătămate o pagubă materială considerabilă.

Acțiunile lui Grișin Augustin au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, ca *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Instanța de apel a subliniat că, deși inculpatul nu a recunoscut vina sa în săvârșirea infracțiunii imputate, vinovăția acestuia este dovedită pe deplin prin cumulul probelor administrate și cercetate în instanță prin prisma art.101 Cod de procedură penală, iar prima instanță a interpretat eronat probele în speță și astfel neîntemeiat a concluzionat de a-l achita pe inculpat.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se califică ca o infracțiune gravă, de persoana celui vinovat, care nu a recunoscut vina, anterior nu a fost condamnat, nu a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată recurs ordinar de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În susținerea solicitării sale a invocat că instanța de apel eronat a apreciat circumstanțele de fapt ale cauzei și nu a apreciat probele în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, or, la baza hotărârii de condamnare au fost puse declarațiile martorilor Grișin Svetlana și Ciocan Maria date în instanța de fond, fiind menționat faptul că au fost cercetate în instanța de apel, însă aceste persoane nu au fost audiate în instanța de apel, fiind doar enumerate filele dosarului unde au fost indicate declarațiile. De fapt a fost cercetat procesul-verbal al ședinței de judecată întocmit pe această cauză penală în prima instanță, care conține declarațiile acestor martori.

Apelantul a menționat că, art. 371 Cod de procedură penală nu prevede dreptul instanței de judecată să dea citire declarațiilor martorilor date în instanța ierarhic inferioară, or prin lege se stabilește ca mijloc de probă declarațiile martorului, dar nu procesul-verbal al ședinței de judecată.

Mai mult, instanța de apel a concluzionat că declarațiile martorilor Grișin Svetlana și Ciocan Maria corespund adevărului și demonstrează vinovăția inculpatului, similar cu declarațiile martorilor Volcov I. și Sașco V., pe când declarațiile martorului Grișin Svetlana coincid cu cele ale inculpatului și se contrazic cu declarațiile altor martori, iar Ciocan Maria a relatat circumstanțe ce țin de alt caz, neștiind nimic de cazul în care este acuzat inculpatul.

Astfel, probele examinate în instanța de apel nu demonstrează vinovăția inculpatului în cele incriminate, or, lipsește temeiul real - fapta prejudiciabilă și respectiv, temeiul juridic - componenta infracțiunii. Argumentele menționate demonstrează că nu există faptul infracțiunii.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2017 a fost admis recursul ordinar declarat, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 decembrie 2016, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8. Pentru a se pronunța instanța de recurs a reținut că instanța de apel a comis erori de drept, deoarece potrivit descriptivului deciziei contestate:

a) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept invocate în rechizitoriu. Astfel, nu a specificat care este puterea probantă a descifrărilor convorbirilor telefonice administrate pe caz și în ce mod acestea demonstrează vinovăția inculpatului;

b) nu a indicat motivele pentru care a respins probele și versiunile apărării.

Mai mult, a concluzionat neclar și confuz că declarațiile martorilor Grișin Svetlana și Ciocan Maria demonstrează vina inculpatului, pe când apărarea a invocat aceste probe într-o susținere a versiunilor de dezvinovățire a inculpatului;

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile martorului Grișin Svetlana, care **...demonstrează pe deplin vina inculpatului...**

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este întemeiat.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017 a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care **Grișin Augustin Sergiu** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal și stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale, ce constituie 16000 (șaisprezece mii) lei cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate de gestionare a bunurilor materiale pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea din contul inculpatului Grișin Augustin Sergiu în beneficiul lui Volcov Ion prejudiciul material în sumă de 4850 lei și moral 1000 lei, în total 5850 (cinci mii opt sute cincizeci) lei.

10. În motivarea soluției adoptate instanța de apel, rejudecând cauza potrivit prevederilor art.436 Cod procedură penală, a constatat că, *Grișin Augustin, la 09 iunie 2015, aflându-se în mun. Chișinău, pe str. Alecu Russo 28, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, sub pretextul vânzării a patru telefoane mobile de model „Samsung Galaxy S6 Edge”, a însușit de la Volcov Ion bani în sumă de 4850 lei, cauzându-i părții vătămate o pagubă materială considerabilă.*

Astfel, prin acțiunile sale Grișin Augustin a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Instanța de apel, notificând prevederile art.415 alin.(2/1) Cod de procedură penală, a audiat inculpatul, partea vătămată Volcov Ion, martorul Sașco Vladimir și a cercetat probele anexate la materialele cauzei, precum descifrările convorbirilor telefonice ridicate de la SA „Orange” și SA „Moldcell”, astfel, dând o nouă apreciere a probelor cercetate în cadrul ședinței de apel, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat pe deplin vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii înscrinate, iar versiunea susținută de inculpat pe întreg procesul penal, privind nerecunoașterea vinei, a fost considerată ca tendința ultimului să prezinte o stare de fapt nereală și neplauzibilă, care să-i atenueze răspunderea penală.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond eronat a apreciat probele administrate în cadrul ședinței de judecată, și anume declarațiile părții vătămate, adoptând sentința de achitare, indicând, că transmiterea banilor nu a fost confirmată printr-o recipisă și respectiv nu poate fi confirmată prin proba cu martorii, clauză specific relațiilor civile și nicidecum faptelor penale. Or, fapta criminală a inculpatului se bazează pe încrederea ce o are partea vătămată față de el cu scopul neexecutării din start a obligațiilor asumate.

La fel, instanța de fond nu a ținut cont de depozițiile date de către partea vătămată, în cadrul urmăririi penale și date citirii în instanța de judecată, cu respectarea prevederilor art. 371 alin. (1) pct.2) Cod de procedură penală, cât și a martorilor care au confirmat faptul, că inculpatul Grișin Augustin din start având scopul de a însuși ilegal sume bănești de la parte vătămată, folosindu-se de încrederea avută față de acesta și prin înșelăciune, cunoscând că nu-și v-a onora angajamentul luat față de acesta, intenționat a primit și a însușit mijloace bănești, cauzând astfel daune materiale considerabile acestuia.

Instanța de apel a respins versiunea inculpatului precum, că partea vătămată l-a calomniat și-l telefona cu scopul de a solicita de la el suma de 500 lei cu titlu de procente pentru folosirea banilor împrumutați, lăsându-i în gaj laptopul său, or aceasta nu este confirmată prin probe concludente, fiind combătută prin probele enunțate mai sus, și anume declarațiile părții vătămate și a martorului Sașco V., descifrările convorbirilor telefonice, or, inculpatul nu s-a adresat organelor de drept cu careva plângeri, precum că partea vătămată cere de la el nejustificat, suma de 500 lei, versiune care a apărut după intentarea procesului penal, la cererea părții vătămate, astfel, fiind ca o metodă de apărare din partea inculpatului.

Totodată, instanța de apel a considerat, ca irelevante și nu pot fi puse la baza sentinței de achitare declarațiile martorului Grișin Svetlana, care este mama inculpatului, Grișin Augustin, date în cadrul ședinței instanței de fond (f.d.212), precum că ea cunoaște că fiul acesteia a împrumutat pe 14 mai 2015 de la Volcov Ion suma de 1500 lei, lăsând în gaj notebook-ul dânzei. La 19 mai 2015, partea vătămată i-a întors notebook-ul, solicitând suma de 2000 lei, care era constituită din 1500 lei datoria și 500 lei procent la împrumut. Deși i-a restituit lui Volcov Ion suma de 1500 lei, a refuzat să-i întoarcă 500 lei solicitați suplimentar drept procente pentru împrumut. În privința sumei pretinse în mărime de 4850 lei de către partea vătămată de la fiul său, a aflat de la poliție.

Or, martorul evident, confirmă versiunea inculpatului, care este fiul, având scop de a-l scuti de răspundere penală, or, aceasta cunoaște cele declarate din cuvintele fiului.

La fel, și declarațiile martorului Ciocan Maria, au fost considerate irelevante, or, declarațiile acesteia, date în cadrul ședinței instanței de fond (f.d.220), cercetate în apel, nu confirmă și nici nu infirmă poziția apărării, sau acuzării, ci doar caracterizează personalitatea inculpatului.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, *instanța de apel* a ținut cont de prevederile art.7,61,75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii, care se califică ca infracțiune gravă, de persoana celui vinovat, care nu este anterior judecat, nu este încadrat în câmpul muncii, de consecințele infracțiunii, prin care a cauzat părții vătămate un prejudiciu material și până la moment nu a fost restituit, de comportamentul inculpatului, de lipsa circumstanțelor agravante și atenuante, ajungând la concluzia că, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă cu stabilirea unei pedepsei penale sub formă de amendă, în limitele prevăzute de lege, în vigoare la data comiterii infracțiunii, pentru infracțiunea comisă, considerând-o una echitabilă, care ar duce la corectarea inculpatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, în raport cu cele săvârșite.

Referitor la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată, *instanța de apel* a conchis că este întemeiată integral în partea prejudiciului material, dispunându-se încasarea de la Grișin Augustin Sergiu în beneficiul lui Volcov Ion prejudiciul material în sumă de 4850 lei și parțial în partea prejudiciului moral, considerând, că suma de 1000 lei, este una echitabilă în raport cu cele comise, corespunzând suferințelor psihice ale părții vătămate suportate în raport cu infracțiunea comisă, or suma de 3000 lei solicitată, fiind una exagerată.

11. Decizia instanței de apel pronunțată integral la data de 21 noiembrie 2017 este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe, prin care Grișin Augustin a fost achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În motivarea recursului invocă nerespectarea de către instanța de apel a prevederilor art.436 alin. (2) Cod penal, astfel că, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urma să se expună argumentat asupra fiecărei probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, asupra argumentelor apărării care pledează pentru nevinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii incriminate, însă instanța de apel a copiat din textul rechizitoriului și pledoaria procurorului din instanța de fond textul care conține analiza probelor și le-a indicat probe ce demonstrează vinovăția lui Grișin Augustin în comiterea infracțiunii de escrocherie.

În opinia părții apărării probele administrate nu confirmă vinovăția inculpatului, considerând că prima instanță corect a apreciat probele și corect a stabilit circumstanțele de fapt, adoptând hotărâre de achitare.

12. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care pledează pentru dispunerea inadmisibilității recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat. În motivarea solicitării sale, procurorul menționează că argumentele invocate de recurent sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele de fond și apel au apreciat circumstanțele cauzei, iar reieșind din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, se relevă că circumstanțele de fapt și de drept în cauză au fost concludent constatate și

apreciate. În acest context, procurorul consideră că instanța de apel nu a comis careva erori de drept, decizia adoptată fiind bazată pe motive legale.

13. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit decide admiterea acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul ordinar, instanța de recurs îl admite, casează total decizia instanței de apel și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, judecând apelul declarat în cauză, nu s-a conformat indicațiilor instanței de recurs și a comis erori de drept de natură procedurală, ireparabile la etapa judecării recursului ordinar.

În contextul dat, Colegiul penal lărgit constată că prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2017, pe lângă o serie de omisiuni depistate, în mod clar s-a constatat că „instanța de apel...și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile martorului Grișin Svetlana, care...demonstrează pe deplin vina inculpatului...”. În urma depistării acestei erori de drept, instanța de recurs ordinar cu claritate i-a indicat instanței de apel, la rejudecarea cauzei, „să înlăture erorile menționate.”

Sub aspectul celor relatate, Colegiul penal lărgit menționează că necesitatea respectării indicațiilor instanței de recurs are susținere legală, fiind întemeiată pe prevederile art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit cărora pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sânt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În acest context, lecturând decizia instanței de apel în raport cu procesul-verbal al ședinței de judecată, Colegiul penal constată că instanța de apel repetat a admis o eroare de drept privind consemnarea probelor în procesul-verbal al ședinței și verificarea acestora în ședința de judecată.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel s-a referit la declarațiile martorilor Grișin Svetlana și Ciocan Maria, le-a expus în conținutul deciziei adoptate și s-a pronunțat asupra relevanței acestora (f.d. 100, vol. II), astfel în mod evident dându-le o careva apreciere, în pofida faptului că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d. 89, vol. II), aceste probe nu au constituit obiectul cercetării judecătorești.

În acest context, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel *în mod repetat* a dat apreciere declarațiilor unor martori, neconsemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată și neverificate în respectiva ședință, astfel încălcând prevederile art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În legătură cu faptul că eroarea admisă de către instanța de apel nu poate fi corectată la etapa judecării recursului ordinar, Colegiul penal lărgit conchide că recursul declarat în cauza deferită prezentei judecări urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia; să respecte în deplină măsură prevederile procesual-penale ce stipulează procedura de judecare a apelului; să își bazeze concluzia doar pe probe verificate în ședința de judecată și consemnate în procesul-verbal al ședinței; să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date și să aprecieze probele administrate la caz la justa valoare; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Grișin Augustin Sergiu, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui **Grișin Augustin Sergiu**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la **15 iunie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Alerguș Constantin

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Bejenaru Iurie